

NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 1/2009

Kvörtun Kaupþings banka hf. yfir auglýsingu Allianz á Íslandi hf.

I.

Erindið

Neytendastofu barst erindi Kaupþings banka hf. með bréfi, dags. 7. janúar 2008, þar sem kvartað var yfir auglýsingu Allianz á Íslandi hf. með samburði á raunávöxtun viðbótarlífeyrissparnaðar síðustu átta ár. Telur Kaupþing auglýsinguna brjóta gegn ákvæðum 5., 6. og 7. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins. Krefst Kaupþing þess að lögð verði stjórnvaldsekt á Allianz, skv. heimild í 22. gr. laga nr. 57/2005, og að fyrirtækinu verði gert að birta leiðréttingu á umræddri auglýsingu.

Í erindinu segir að í auglýsingunni sé fullyrt að niðurstöður ónafngreinds ráðgjafafyrirtækis í úttekt á ávöxtun ýmissa sjóða, sem bjóði upp á viðbótarlífeyrissparnað, hafi leitt í ljós að raunávöxtun síðustu átta ára, árin 1999 til 2006, hafi verið að meðaltali 3,1% hjá Kaupþingi Vista 1-5 (Vista) en 1,1% hjá Kaupþingi Lífeyrisauka (Lífeyrisauki). Samkvæmt upplýsingum Kaupþings hafi auglýsingunni m.a. verið beint að viðskiptavinum bankans. Þær upplýsingar sem fram komi í auglýsingunni brjóti í bága við ákvæði 5. og 6. gr. laga nr. 57/2005 auk þess sem Kaupþing telji auglýsinguna brjóta í bága við ákvæði 7. gr. sömu laga.

Frá haustinu 2001 hafi Vista og Lífeyrisauki skipst upp í fimm fjárfestingaleiðir og í átta fjárfestingaleiðir frá byrjun árs 2004. Hver leið sé fjárhagslega sjálfstæð og sé gengi reiknað fyrir hverja leið. Flestir réttthafar greiði í og eigi inneign í einum eða tveimur leiðum og sé það í hæsta máta óeðlilegt og villandi að reikna eina meðalávöxtun fyrir annars vegar Vista 1-5 og hins vegar Lífeyrisauka 1-5. Enginn réttthafi geti fengið ávöxtun sem nemi meðalávöxtun sjóðanna í heild. Til að gefa réttar upplýsingar þurfi að birta ávöxtun fyrir hverja og eina fjárfestingarleið.

Þær meðalávöxtunartölur sem settar séu fram í auglýsingunni um raunávöxtun Vista 1-5 og Lífeyrisauka 1-5 fyrir hvert ár séu þar að auki rangar og þar með villandi. Þær séu rangar hvort sem þær séu reiknaðar m.v. einfalt meðaltal á ávöxtun leiðanna eða vegið meðaltal þar sem tekið er tillit til stærða hvernar leiðar. Þær tölur sem birtar séu í stöplaritinu séu því einnig rangar. Í því

sambandi taki Kaupþing fram að félaginu sé með öllu ókleift að gera sér grein fyrir því hvaðan þær tölur sem settar séu fram í auglýsingunni séu fengnar. Auglýsing Allianz gefi ekki rétta mynd af aðstæðum og raunávöxtun Vista og Lífeyrisauka. Það sé með öllu óljóst við hvaða gjaldmiðil Allianz miði ávöxtun sína í auglýsingunni, þ.e. hvort ávöxtun Allianz sé miðuð við íslenskar krónur eða evrur. Þá standist ekki að miða niðurstöður um meinta raunávöxtun Vista við það árábil sem gert er í auglýsingunni, enda hafi Vista ekki verið stofnaður fyrr en haustið 2001. Geti þær tölur sem vísað sé til fyrir árið 1999 og 2000 eðli málsins samkvæmt ekki staðist, enda séu þær ekki til.

II.

Málsmeðferð.

1.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 10. janúar 2008, var Allianz sent erindi Kaupþings og gefinn kostur á að koma að athugasemdum.

Svar barst með bréfi, dags. 18. janúar 2008, þar sem fram kemur að Allianz hafi fengið óháð ráðgjafafyrirtæki til að safna saman upplýsingum um raunávöxtun nokkurra valkosta sem bjóðist á markaði um viðbótalífeyrissparnað. Auðvelt hafi reynst að afla upplýsinga um síðustu ár þar sem þær tölur hafi legið fyrir í auglýsingabæklingum og öðru útprentuðu efni frá Kaupþingi.

Tölur fyrir árið 2003 til 2006 hafi verið teknar úr bæklingum Kaupþings um Vista og Lífeyrisauka. Nafnávöxtun hafi hins vegar verið breytt í raunávöxtun út frá upplýsingum frá Seðlabankanum um verðbólgu fyrir sömu ár. Ráðgjafafyrirtækið hafi leitað til ráðgjafa Kaupþings til þess að fá upplýsingar um nafnávöxtun árána fyrir 2003.

Ákveðið hafi verið að hafa framsetningu auglýsingarinnar með svipuðum hætti og Kaupþing hafi sjálft gert, þ.e. tala um Vista án þess að tilgreina sérstaklega um hvaða leið væri að ræða og verði því að draga þá ályktun að þar sé átt við meðaltal allra leiða sem í boði séu.

2.

Bréf Allianz var sent Kaupþingi til umsagnar með bréfi Neytendastofu, dags. 25. janúar 2008. Svar barst með bréfi, dags. 13. febrúar 2008, þar sem ítrekaðar eru fyrri kröfur.

Því er mótmælt að Kaupþing hafi sjálft beitt samskonar aðferðafræði í bæklingi sínum um Vista. Hið rétta sé að í bæklingi Kaupþings sé að finna yfirlit yfir nafnávöxtun Vista, en ekki raunávöxtun eins og þær tölur sem fram komi í auglýsingu Allianz, fyrir árið 2005 og sé með greinargóðum hætti gerður greinarmunur á ávöxtun eftir því um hvaða fjárfestingarleið væri að

ræða. Í bæklingnum sé gerður samanburður á svokölluðum „hefðbundnum viðbótarlífeyrissparnaði“ annars vegar og Vista hins vegar. Um sé að ræða dæmi sem ætlað sé að sýna fram á að væntanleg heildareign eftir 30 ára sparnað sé meiri í Vista. Kemur einnig skýrt fram að um sé að ræða dæmi og sé það sett fram óháð því um hvaða fjárfestingarleið Vista sé að ræða. Dæmið sé ekki byggt á því að reiknuð sé ein meðalávöxtunartala fyrir fjárfestingarleiðir Vista 1-5. Slíkri ályktun Allianz sé því hafnað.

Í bréfinu segir einnig að þær meðalávöxtunartölur sem settar séu fram í auglýsingunni um raunávöxtun Vista 1-5 og Lífeyrisauka 1-5 fyrir hvert ár séu rangar og þar með villandi. Allianz hafi ekki sýnt fram á, eða gert tilraunir til að sýna fram á réttmæti þeirra útreikninga sem settir eru fram í auglýsingunni og því sé ljóst að Allianz hafi ekki fullnægt þeim kröfum sem lög nr. 57/2005 leggi á auglýsendur um að geta fært sönnur á allt það sem fram kemur í auglýsingum þeirra.

Kaupþing leggur áherslu á að máli skipti hvaða aðferðafræði sé beitt þegar nafnávöxtun sé breytt yfir í raunávöxtun. Með skýringum Allianz hafi ekki fylgt leiðbeiningar eða útreikningur til að unnt sé að átta sig á því hvernig þessi útreikningur hafi farið fram. Kaupþing fái þá ekki séð hvernig unnt sé að setja fram upplýsingar um meinta raunávöxtun Vista 1-5 fyrir árin 1999 og 2000 enda hafi Vista ekki verið stofnað fyrr en haustið 2001.

3.

Bréf Kaupþings var sent Allianz til umsagnar með bréfi Neytendastofu, dags. 21. febrúar 2008. Svar barst með bréfi, dags. 14. mars 2008, og eru þar ítrekuð fyrri rök.

Í bréfinu segir að ekki verði fallist á þau sjónarmið sem komi fram í kröfugerð Kaupþings. Samanburðurinn hafi ekki verið birtur í opinberri auglýsingu heldur eingöngu í bréfi til einstaklinga sem þá þegar voru í viðskiptum við Allianz. Niðurstöðurnar séu ekki byggðar á rannsókn Allianz heldur óháðs sérfróðs aðila. Allianz hafi hvorki aflað rannsóknaraðilanum gagna né gefið honum forsendur, hvorki um ávöxtun eigin sjóða né annarra. Allianz hafi því ekki haft nein áhrif á það hvernig upplýsinganna hafi verið aflað eða hvernig unnið skyldi úr þeim.

Vísað er á bug gagnrýni Kaupþings á þeirri aðferðafræði sem viðhöfð hafi verið enda samrýmist hún að öllu leyti því hvernig aðilar á þessum markaði hafi staðið að samanburði afurða sinna. Ekkert sé athugavert við að bera saman ávöxtun sjóðanna s.l. átta ár og ekkert komi í veg fyrir að hægt sé að gefa rétta mynd af henni. Þó megi segja að tregt upplýsingastreymi frá Kaupþing hafi gert upplýsingaöflunina erfiðari en ella.

Kaupþing, og Búnaðarbanki Íslands þar áður, hafi boðið upp á viðbótarlífeyrissparnað síðastliðin átta ár. Við sameiningu Kaupþings og Búnaðarbankans tók Kaupþing yfir þá sjóði Búnaðar-

bankans sem buðu viðbótarlífeyrissparnað. Eftir sameininguna myndi þessir sjóðir, ásamt öðrum sjóðum Kaupþings, sparnaðarleiðirnar Vista 1-5 og Lífeyrisauka 1-5. Kaupþing hafi tekið við öllum skyldum og réttindum Búnaðarbankans við sameininguna og ekkert hafi breyst nema nafnið á sjóðnum. Því sé eðlilegt og sjálfsagt að taka öll sömu árin til samanburðar hjá öllum sjóðum. Að sama skapi væri óeðlilegt að takmarka samanburðinn við Vista eingöngu þann tíma sem liðinn er frá því sjóðurinn tók upp það nafn, því auðvelt væri að skekkja allan samanburð ef nægilegt væri að skipta um nafn á sjóði.

Ekkert sé athugavert við það að bera Vistasjóðina saman í einu lagi, svo fremi sem það sé tekið skýrt fram. Kaupþing hafi sjálf sett upplýsingar um þessa sjóði fram með sama hætti. Skýrlega sé tekið fram í bréfi Allianz að samanburðurinn sé við alla fimm sjóðina heildstætt og því hvorki verið að blekkja né rangfæra með þessari framsetningu.

4.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 26. mars 2008, var aðilum málsins tilkynnt að gagnaöflun í málinu væri lokið. Með bréfinu fylgdi listi yfir gögn málsins.

Þann 25. apríl 2008, óskaði Neytendastofa eftir því við Allianz að lagðir yrðu fram í málinu útreikningar fyrirtækisins sem auglýsingin byggði á.

Þann 28. apríl 2008 barst Neytendastofu bréf Kaupþings, dags. 21. apríl 2008, þar sem fram kemur að skv. upplýsingum bankans hafi auglýsingin borist viðskiptavinum hans og því augljóst að upplýsingar Allianz hafi birst með almennum hætti. Þá er því mótmælt að aðferðafræðin við framsetningu auglýsingarinnar sé í samræmi við það sem aðilar á markaði viðhafi. Kaupþing hafi á vefsíðu sinni sem og í auglýsingum gert skýran greinarmun á ólíkum ávöxtunum eftir ólíkum fjárfestingarleiðum innan Vista og Lífeyrisauka. Það sé því bæði ósanngjarnt gagnvart Kaupþing og neytendum að setja fram meðalávöxtunartölu fyrir alla flokka enda sé það ekki í samræmi við raunveruleikann. Því er alfarið hafnað að Kaupþing hafi borið Vista sjóðina saman í einu lagi eins og haldið sé fram.

Upplýsingar um raunverulega ávöxtun sjóða Kaupþings séu tiltækar öllum á heimasíðu bankans og í bæklingum vegna þeirra.

Bréf Kaupþings var sent Allianz með bréfi Neytendastofu, dags. 29. apríl 2008.

Neytendastofu barst svar Allianz með bréfi, dags. 5. maí 2008, þar sem skýrðir eru útreikningar og forsendur fyrir niðurstöðum upplýsinga í auglýsingu Allianz.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 21. ágúst 2008, óskaði stofnunin eftir álitum Axel Hall, hagfræðings og lektors við viðskiptadeild Háskólans í Reykjavík á gögnum málsins.

Með bréfi Neytendastofu til Allianz, dags. 16. september 2008, óskaði stofnunin eftir frekari skýringum á atriðum í útreikningum Allianz sem álitsgjafi taldi óskýrar. Svar barst með tölvupósti, dags. 24. október.

5.

Í bréfi álitsgjafa, dags. 13. janúar 2009, segir að Allianz hafi gert nokkuð góða grein fyrir uppruna gagna á nafnávöxtum í sjóðum Vista en gögnin sjálf fyrir Lífeyrisauka liggja ekki fyrir þó Allianz geti hverjar heimildir þeirra hafi verið.

Að mati álitsgjafa er það krafa þeirra neytenda sem ávaxta fé í lífeyrissjóðum að fyrir liggja gagnsæjar upplýsingar um ávöxtun í fortíðinni sem auðveldi samanburð og ákvarðanatöku neytenda. Greinargerð Allianz gefi til kynna að vandkvæði hafi verið á því hvað Kaupþing varði og gangi slíkur upplýsingaskortur á svig við gagnsæissjónarmið.

Þegar nafnávöxtun er umreiknuð í raunávöxtun gildi sú grófa nálgun, sem beitt var við útreikninga Allianz, að:

$$\text{verðbólga} + \text{raunvextir} \approx \text{nafnvextir}$$

Réttir útreikningar séu hins vegar að:

$$(1 + \text{verðbólga}) * (1 + \text{raunvextir}) = (1 + \text{nafnvextir})$$

Nálgunin sé þeim mun verri sem verðbólga og raunvextir eru hærrí. Þetta leiði til þess að raunávöxtun Allianz með nálgunaraðferð gefi nokkuð frávik miðað við hina réttu aðferð þó frávikin sé ekki mikið.

Allianz hafi fyrir hvert ár reiknað einfalt meðaltal af öllum flokkum í Vista. Slíkir útreikningar endurspeglu ekki þá staðreynd að flokkarnir séu ekki jafnstórir hvað fjárhæðir snerti sem eru ávaxtaðar í einstökum flokkum. Á grundvelli einfaldra meðaltala yfir einstök ár sé að lokum reiknuð meðalávöxtun yfir tímabilið með einföldum meðaltalsútreikningi fremur en rótarmeðaltali. Þeir útreikningar skapi einnig frávik þegar þeim er beitt á útreiknaða raunávöxtun. Með nálgunaraðferð Allianz sé vegið meðaltal raunávöxtunar allra Vista sjóða árin 1999-2006 neikvæð 3,1% en með rótarmeðaltali neikvæð 4,4%. Með útreikningi á raunávöxtum sé vegið meðaltal allra Vista sjóða árin 1999-2006 hins vegar neikvæð 2,9% en með rótarmeðaltali neikvæð 4,1%.

Þar sem ekki lágu fyrir gögn um Lífeyrisauka gat álitsgjafinn ekki gefið sérstakt álit á þeim en taldi þó rétt að ganga út frá þeirri forsendu að reikniaðferðir þar hafi verið þær sömu og hjá Vista og því eigi sömu athugasemdir við.

III. Niðurstaða

1.

Í máli þessu kvartar Kaupþing banki hf. yfir auglýsingu Allianz á Íslandi hf. þar sem borin var saman raunávöxtun ýmissa lífeyrissjóða og þar á meðal sjóða Kaupþings, Vista og Lífeyrisauka. Kaupþing telur auglýsinguna brjóta gegn ákvæðum 5., 6. og 7. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins, enda séu upplýsingar um raunávöxtun á sjóðum Kaupþings rangar og auglýsingin þar með villandi. Mótmælt er þeirri framsetningu Allianz að birta eina meðaltölu fyrir alla Vista sjóðina annars vegar og alla Lífeyrisauka sjóðina hins vegar. Þá er gerð athugasemd við það að Vista hafi verið stofnað árið 2001 og því séu ekki til tölur fyrir ávöxtun sjóða Vista árin 1999 og 2000.

Allianz mótmælir athugasemdum Kaupþings. Samanburðurinn hafi birst í dreifibréfi Allianz sem eingöngu var afhentur einstaklingum sem þá þegar voru í viðskiptum við fyrirtækið. Því sé ekki um auglýsingu að ræða. Við gerð samanburðarins hafi Allianz leitað til óháðs aðila sem hafi séð um alla upplýsingaöflun og umreikning úr nafnávöxtun í raunávöxtun. Við þá vinnu hafi verið stuðst við upplýsingar sem voru fengnar beint frá Kaupþingi og uppsetningin hafi verið með svipuðu sniði og Kaupþing hafi áður gert í sínum eigin bæklingum.

2.

Við meðferð málsins tóku gildi lög nr. 50/2008, um breytingar á lögum um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins, nr. 57 frá 20. maí 2005, með síðari breytingum. Með breytingalögunum voru m.a. gerðar breytingar á ákvæðum 5., 6. og 7. gr. laganna sem vísað er til í máli þessu. Í lagabreytingunni er ekki fjallað um lagaskil og verður ákvörðun þessi því byggð á þeim lögum sem í gildi voru þegar umkvartað dreifibréf var gefið út, þ.e. fyrir gildistöku breytingalaga nr. 50/2008.

Í 5. gr. laga nr. 57/2005 segir:

„Óheimilt er að hafast nokkuð það að sem brýtur í bága við góða viðskiptahætti í atvinnustarfsemi eins og þeir eru tíðkaðir eða eitthvað það sem óhæfilegt er gagnvart hagsmunum neytenda.“

Ákvæðið er almenn vísiregla að því er varðar viðskiptasiðferði og er ætlað að stuðla að góðum síðum í viðskiptum. Af ákvæðinu má ráða að í atvinnustarfsemi verði fyrirtæki að virða tiltekin síðferðileg gildi og viðhafa góða viðskiptahætti gagnvart keppinautum sínum og neytendum. Mat á því hvaða viðskiptahætti skuli viðurkenna og hverja ekki er lagt í hendur Neytendastofu og dómstóla. Að mati Neytendastofu á ákvæði 5. gr. við í máli þessu.

Ákvæði 6. gr. laganna varðar auglýsingar og birtingu auglýsinga með öðrum hætti en ákvæðið er svohljóðandi:

„Óheimilt er að veita rangar, ófullnægjandi eða villandi upplýsingar í auglýsingum eða með öðrum hætti eða beita öðrum slíkum viðskiptaaðferðum sem sama marki eru brenndar, enda séu upplýsingar þessar og viðskiptaaðferðir fallnar til að hafa áhrif á eftirspurn eða framboð vara, fasteigna, þjónustu eða annars þess sem haft er á boðstólum í atvinnustarfsemi sem lög þessi taka til. Auglýsingar og aðrar viðskiptaaðferðir skulu ekki vera ósanngjarnar gagnvart keppinautum eða neytendum vegna forms þeirra eða sökum þess að skirskotað er til óviðkomandi mála.“

Í lagagreininni er gerð krafa um að auglýsingar og aðrar viðskiptaaðferðir séu ekki ósanngjarnar gagnvart keppinautum eða neytendum auk þess sem þær innihaldi ekki rangar, ófullnægjandi eða villandi upplýsingar. Samkvæmt ákvæðinu tekur það ekki einungis til auglýsinga í þrengri merkingu heldur falla einnig undir ákvæðið rangar, ófullnægjandi eða villandi upplýsingar sem eru birtar með öðrum hætti en í auglýsingum. Ákvæði 6. gr. á því við í máli þessu.

Kaupþingi og Allianz greinir á um það hvort samanburður Allianz teljist samanburðarauglýsing en um slíkar auglýsingar gildir ákvæði 7. gr. laga nr. 57/2005. Ákvæði 7. gr. tekur eingöngu til auglýsinga í þrengri merkingu en ekki upplýsinga sem birtar eru með öðrum hætti. Samanburður á raunávöxtun lífeyrissjóðanna var birt í dreifibréfi Allianz en voru ekki ætlaðar til almennrar birtingar opinberlega. Í málinu hefur Kaupþing haldið því fram að bréfinu hafi einnig verið beint að viðskiptavinum Kaupþings. Dreifibréf Allianz er sett upp sem bréf frá Allianz til viðskiptavinar með yfirskriftinni „*Kæri viðskiptavinur*“. Þá er viðskiptavininum þakkað fyrir viðskiptin við Allianz og honum óskað til hamingju með árangurinn í viðbótarlífeyrissparnaði. Neytendastofa telur ljóst að dreifibréf Allianz hafi ekki verið ætlað til almennrar dreifingar. Þá hefur Kaupþing ekki lagt fram nein gögn því til stuðnings að viðskiptavinum Kaupþings hafi borist dreifibréfið. Það er því mat Neytendastofu að samanburður Allianz feli ekki í sér auglýsingu í skilningi ákvæðis 7. gr. laga nr. 57/2005. Ákvæði 7. gr. laganna eiga því ekki við í máli þessu.

3.

Allianz hefur í gögnum málsins vísað til þess að samanburðurinn hafi verið unninn af óháðum aðila og Allianz hafi ekki staðið að upplýsingaöflun. Auglýsandi ber ávallt ábyrgð á þeim auglýsingum sem birtar eru í hans nafni og telur Neytendastofa Allianz ekki geta firrt sig ábyrgð með því að vísa til þess að óháður þriðji aðili hafi staðið að undirbúningi og vinnu við auglýsinguna.

Í bréfi álitsgjafa Neytendastofu kemur fram að útreikningar þeir sem beitt var við umreikning nafnávöxtunar í raunávöxtun séu ekki eins og best verður á kosið. Þannig hafi augljóslega verið notast við nálgunaraðferð í stað útreikninga þegar nafnávöxtun var breytt í raunávöxtun, þó niðurstaðan gefi ekki mjög breytta mynd. Þá gerir álitsgjafinn athugasemdir við að meðaltal sjóðanna fyrir árin 1999 til 2006 sé reiknað sem einfalt meðaltal. Útreikningar áávöxtun eru lykilþáttur við gerð dreifibréfs Allianz sem vanda verður til. Neytendastofa telur að ekki hafi verið nægilega vel að þeim staðið, skv. framansögðu.

Af hálfu Kaupþing er kvartað yfir því að allir sjóðir Vista annars vegar og Lífeyrisauka hins vegar séu teknir saman í eina ávöxtun. Í dreifibréfi Allianz kemur fram eina viðbótarlífeyrissparnaðarleið Allianz og er hún borin saman við viðbótarlífeyrissparnað annarra aðila. Þá er í bréfinu viðskiptavinum óskað til hamingju með árangurinn. Að mati Neytendastofu er þar átt við árangur hvers einstaklings í viðbótarlífeyrissparnaði hjá Allianz og honum gerð grein fyrir því hversu mikið sparnaður hans hafi ávaxtast borið saman við þá sem kosið hafi að ávaxta viðbótarlífeyri sinn hjá öðrum lífeyrissjóðum. Samtala ávöxtunar allra sjóða Vista annars vegar og allra sjóða Lífeyrisauka hins vegar getur ekki gefið réttan samanburð þar sem sjóðirnir eru að mati Neytendastofu ekki til þess fallnir að hægt sé að taka þá saman í eina samtölu. Þrátt fyrir að sjóðirnir beri sama nafn, Vista 1, Vista 2 o.s.frv., eru þeir ólíkir og fela í sér ólíka ávöxtun.¹ Til þess að viðskiptavinir Allianz geti gert sér fullkomlega grein fyrir mismuni á ávöxtun eftir lífeyrissjóðum þarf samanburðurinn að taka til sambærilega sjóða.

Í erindi Kaupþings segir að ávöxtunartölur fyrir sjóði Kaupþings séu rangar og því villandi. Í skýringum Allianz kemur fram að ávöxtunartölur séu fengnar frá Kaupþingi en þó hafi reynst erfitt að fá upplýsingar um ávöxtun fyrir árið 2003, en þær hafi þó verið fengnar hjá ráðgjöfum Kaupþings. Neytendastofa hefur borið saman nafnávöxtun Vista sjóða Kaupþings sem fram koma í útreikningum Allianz og nafnávöxtun sömu sjóða sem fylgdu með bréfi Kaupþings, dags. 13. febrúar 2008. Tölurnar fyrir árin 2003-2006 eru þær sömu. Tölurnar fyrir árið 2002 eru ekki samhljóða og þá kemur ekki fram í bréfi Kaupþings hver ávöxtun sjóðanna er fyrir árið 2001, enda hafi sjóðirnir verið stofnaðir árið 2001. Allianz hefur ekki lagt fram nein gögn því til staðfestingar að upplýsingarnar séu fengnar frá Kaupþingi. Að mati Neytendastofu liggur mjög

¹ Árið 2006 munar t.d. 17,4% á raunávöxtun Vista 1 og Vista 4, skv. útreikningum álitsgjafa.

rík skylda á auglýsendum að gæta þess að allar upplýsingar sem fram koma í auglýsingum séu réttar. Þess hefur ekki verið gætt af hálfu Allianz skv. framasögðu.

Þá kemur fram að Vista hafi ekki verið stofnað fyrr en árið 2001 og því séu ekki til ávöxtun fyrir sjóðina árið 1999 og 2000. Af hálfu Allianz er á það bent að við samruna Kaupþings og Búnaðarbanka hafi viðbótalífeyrissparnaðarleiðir Búnaðarbankans runnið inn í Kaupþing og hafi þeir verið notaðir fyrir árin 1999 og 2000. Að mati Allianz getur Kaupþing ekki breytt nafni sjóðanna í þeim tilgangi að koma í veg fyrir samanburð. Neytendastofa getur fallist á þau sjónarmið Allianz að ekki sé nóg að breyta nafni sparnaðarleiðar til að koma í veg fyrir samanburð milli ára. Hins vegar telur Neytendastofa ríka skyldu hvíla á Allianz sem tekur þá ákvörðun að fella saman sjóði sem keppinautur starfrækir sem ekki bera sama nafn, að geta sýnt fram á að kjör sjóðanna séu algerlega sambærileg. Í málinu hefur Allianz að mati Neytendastofu ekki fært fullnægjandi sönnur fyrir því að fyrri sjóðir Búnaðarbankans séu nú í Vista enda má sjá af fylgiskjali með bréfi Kaupþings, dags. 8. febrúar 2008, að fyrri sjóðir heiti nú Lífeyrisauki 2. Neytendastofa vill þó leggja áherslu á að að mati stofnunarinnar eiga að liggja fyrir hjá Kaupþingi upplýsingar um bæði ávöxtun allra sjóða sem og upplýsingar um uppbyggingu sjóðanna fyrir og eftir breytingu og þar með hvort þeir séu sambærilegir eða ekki. Engin slík athugun virðist þó hafa farið fram af hálfu Allianz varðandi það málefni sem hér er til úrlausnar.

Með vísan til alls framangreinds er það mat Neytendastofu að samanburður í dreifibréfi Allianz gefi viðskiptavinum Allianz villandi upplýsingar um ávöxtun sjóða Kaupþings. Þá er samanburðurinn að mati stofnunarinnar ósanngjarn gagnvart Kaupþing þar sem ekki eru bornar saman sambærilegar ávöxtunarleiðir. Dreifibréf Allianz felur því í sér brot gegn 5. og 6. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins.

Að mati Neytendastofu er umfang brotsins ekki þess eðlis að ástæða sé til að beita sektarákvæðum laga nr. 57/2005 auk þess sem upplýsingar skorti frá Kaupþingi. Af sömu ástæðu telur stofnunin ekki ástæðu til að krefjast þess að Allianz birti leiðréttingar eða nýjar auglýsingar enda verður ákvörðun þessi birt á opinberum vettvangi.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Allianz á Íslandi hf., Laugavegi 176, Reykjavík, hefur með samanburði á lífeyrissjóðum Allianz á Íslandi hf. og Kaupþings banka hf. sem birtist í dreifibréfi til viðskiptavina Allianz á Íslandi hf. brotið gegn ákvæðum 5. og 6. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins.“

Neytendastofa, 12. febrúar 2009

Tryggvi Axelsson
forstjóri

Þórunn Anna Árnadóttir